

Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys (SPTY) toimintasuunnitelma 2023

Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys (SPTY) on perustettu vuonna 2010 edistämään potilas- ja asiakasturvallisuutta ja sen tutkimusta. SPTY:n päämäärä on omalla toiminnallaan varmistaa, että asiakkaat ja potilaat saavat Suomessa turvallista ja laadukasta hoitoa. Yhdistys toimii valtakunnallisesti aktiivisena kehittäjänä, vaikuttajana ja arvostettuna asiantuntijana. Toimintaa ohjaavia arvoja ja periaatteita ovat avoimuus, läpinäkyvyys, potilas- ja asiakaslähtöisyys, rohkeus, riippumattomuus ja yhteistyöhakuisuus.

Potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistyksen toimintalinjaukset ovat:

- edistää potilaiden, asiakkaiden, omaisten ja läheisten osallistumista potilas- ja asiakasturvallisuuden varmistamiseen
- on avoin yhteistyöverkosto sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, viranomaisille, alan etujärjestöille sekä asiakkaita ja potilaita edustaville tahoille
- seuraa potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämistä Suomessa ja ulkomailla, tunnistaa sen ensisijaiset kehittämiskohteet ja kiinnittää muiden toimijoiden huomiota näihin
- tukee ja osallistuu tutkimus- ja kehittämistyöhön
- vaikuttaa potilas- ja asiakasturvallisuuden kansallisiin linjauksiin, lainsäädäntöön ja viranomaistoimintaan sekä käy yhteiskunnallista keskustelua
- kehittää potilas- ja asiakasturvallisuutta asiantuntijajaosten toiminnan kautta
- toimii kumppanina potilas- ja asiakasturvallisuuteen tähtäävissä kansallisissa ohjelmissa ja hankkeissa
- osallistuu seminaarien ja koulutusten järjestämiseen
- harjoittaa julkaisu- ja tiedotustoimintaa
- tukee potilas- ja asiakasturvallisuuden perus- ja täydennyskoulutusta
- edistää moniammatillista toimintaa
- turvaa jäsen- ja varainhankinnalla toimintaedellytyksensä

Vuoden 2023 toiminnan painopistealueina ovat kansallisen potilas- ja asiakasturvallisuusjärjestön tukeminen, tuotettujen materiaalien jalkauttaminen, koulutustoiminnan jatkaminen ja verkostoituminen eri toimijoiden kanssa. Yhdistys haluaa tehdä aktiivisesti yhteistyötä kaikkien potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvien toimijoiden kanssa.

Yhdistys haluaa omalla panoksellaan tukea aktiivisesti sosiaali- ja terveysministeriön **asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelma 2022-2026** ja **kansallisen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian toimenpideohjelma hyvinvointialueille 2022-2026** toimeenpanoa. Yhdistys on mukana nostamassa esiin käytänteitä ja toimintatapoja, joiden avulla alueilla voidaan edistää ja varmistaa potilas- ja asiakasturvallisuutta. SPTY tukee osaltaan aloittavia hyvinvointialueita potilas- ja asiakasturvallisuusjärjestön edistämiseksi yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Yhdistys on aktiivisena yhteistyökumppanina mukana Pohjanmaan hyvinvointialueen valtakunnallisessa **Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen** toiminnassa ja sen **No Harm** asiantuntijaverkostoissa niin jäsenenä kuin asiantuntijoina. Potilas- ja asiakasturvallisuuskeskus toimii yhteistyötoimijana, jonka tavoitteena on edistää ja kehittää potilas- ja asiakasturvallisuutta Suomessa. Keskus on vahva kansallinen toimija potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämisessä ja se toimii yhteistyössä kaikkien toimijoiden kanssa jakaen avoimesti

tutkimustensa tuloksia valtakunnallisella tasolla. Yhdistys ja sen asiantuntijat ovat mukana keskuksen tutkimus- ja kehittämislinjoissa.

Yhdistys osallistuu maailmanlaajuisen WHO:n potilasturvallisuuspäivään 17.9.2023. Suomessa päivää vietetään asiakas- ja potilasturvallisuuspäivänä.

Sen lisäksi yhdistys haluaa aktiivisesti edistää potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvän tiedon diginäkyvyyden lisäämistä. Yhdistys haluaa vaikuttaa siihen, että Suomeen saadaan ajantasainen ja aktiivinen **valtakunnallinen potilas- ja asiakasturvallisuuden verkkosivusto**.

Yhdistys pyrkii edistämään **potilas- ja asiakasturvallisuuskoulutuksen** sisällyttämistä perus-, jatko- ja täydennyskoulutukseen.

Suomen Lääkäriliitolla on erityispätevyysjärjestelmä, joka täydentää erikoislääkärikoulutusta ja tiedekuntien erikoislääkärien lisäkoulutusjärjestelmää. Yhdistyksen vahvalla tuella on Lääkäriliitolle v. 2019 esitetty **terveydenhuollon laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyyden** perustamista, jonka Lääkäriliitto vuonna 2021 hyväksyi. Erityispätevyystoimikunnan työ käynnistyi jo samana vuonna. Siirtymäaikana 29.4.2021 – 29.4.2024 voidaan myöntää pätevyys myös poikkeusmenettelyllä lääkärille, joilla on jo riittävä perehtyneisyys sekä kiistaton osoitus pitkäaikaisesta ja aktiivisesta laatu- ja potilasturvallisuustyöstä. Toimintaa on vuonna 2023 tarkoitus vakiinnuttaa ja kehittää kesällä 2022 tehdyn kyselyn tulosten perusteella. Yhdistys on myös esittänyt tätä mallina, jonka mukaista koulutusta ja pätevyöitymistä voitaisiin harkita joissakin muissakin ammattiryhmissä.

Potilas- ja asiakasturvallisuustutkimuksen tukeminen

Potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistyksen yhtenä toimintalinjauksena on riippumaton potilas- ja asiakasturvallisuuden tutkimuksen tukeminen. Tavoitteena on parantaa potilas- ja asiakasturvallisuutta tutkimustiedon avulla.

Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys SPTY ry:n kautta on aiemmin voinut hakea lupaa yhdistetyn HaiPro-vaaratapahtuma-aineiston käyttöön tieteellisessä tutkimuksessa tai organisaation sisäisessä kehittämishankkeessa. Tämä toiminta on nyt päättynyt ja tutkijoiden tulee hakea tutkimusluvat suoraan tutkimuksen kohteena olevista organisaatioista. Tutkimuslupahakemuksen jättäminen ei ole enää mahdollista. Uusien käyttöluvahakemuksen myöntäminen yhdistettyyn HaiPro-vaaratapahtuma-aineistoon ei ole enää mahdollista, koska käytäntö, jossa tutkimuslupa haetaan kolmannen osapuolen (SPTY) kautta, ei katsota täyttävän muuttuneen lainsäädännön (GDPR, toisiolaki) vaatimuksia (SPTY:n hallituksen päätös 6.6.2022). Tilanne ei aiheuta muutoksia jo myönnettyihin käyttölupeihin. Yhdistys selvittelee uusia tapoja tukea potilas- ja asiakasturvallisuustutkimusta.

Verkkosivut uudistuvat

Verkkosivujen sisältöä kehitetään siten, että ne tukevat entistä parempaan tiedon välittämiseen, niin yhdistyksen toiminnasta, kuin muista ajankohtaisista potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvistä teemoista. Yhdistyksen suunnitelmissa on jo pitempään ollut uudistaa verkkosivuja niin, että yhdistys toimisi aktiivisemmin myös verkkosivujensa kautta. Tämä mahdollistaisi joustavamman ja kohdistetumman yhteydenpidon niin omaan jäsenistöön kuin muihinkin kentän toimijoihin. Terveystiedon laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyyden toimikunnan käyttämän alustan osoittaututtua helpokäyttöiseksi ja joustavaksi verkkosivustoksi on nyt suunniteltu, että myös yhdistys siirtyisi tälle samalle sivustolle, jolloin erityispätevyyden sivustosta tulisi yhdistyksen sivuston erillinen itsenäinen alisivusto. Tämän myötä tulisi yhdistykselle myös kustannussäästöä. Uudistus tehdään pääosin yhdistyksen omin voimin asiantuntija-apua tukena käyttäen. Verkkosivuston kautta tapahtuva yhdistyksen toiminnan aktivoituminen edellyttää sitä, että eri sivujen ja toimintojen ylläpitoon ja päivittämiseen tarvitaan useita henkilöitä. Tulemme tarjoamaan

asiasta kiinnostuneille yhdistyksen jäsenillekin mahdollisuutta osallistua tällaiseen toimintaan. Siirtyminen uudelle sivustolle tulee tapahtumaan vuoden 2023 aikana.

Viestintä

Yhdistyksen viestintää kehitetään myös tulevana toimintavuonna, erityisesti someviestinnän näkökulmasta. Myös jäsenten tiedottamistapoja tullaan kehittämään. Yhdistyksen jäsenkirje on jäsenien nähtävissä yhdistyksen verkkosivuilla www.spty.fi ja se lähetetään myös aina sähköpostijakeluna yhdistyksen jäsenille.

Jäsen- ja varainhankinta

Yhdistyksen taloudellinen tila on vuoden 2023 alussa hyvä ja vakaa, johtuen vähäisistä kuluista pitkittyneessä Covid – 19 tilanteessa. Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan kuitenkin lisää uusia jäseniä edistämään potilas- ja asiakasturvallisuutta, tekemään yhdistystä tunnetuksi ja jalkauttamaan yhdistyksen tuottamia materiaaleja. Tavoitteena on saada yhdistyksen jäseniksi kattavasti henkilöitä ja yhteisöjä, jotka työskentelevät potilas- ja asiakasturvallisuuden kanssa tai ovat kiinnostuneita edistämään niitä. Erityisesti sosiaalihuollon puolella on nähtävissä mahdollisuuksia jäsenhankintaan.

Covid-19 tilanne on vaikeuttanut jäsenhankintaa, mutta sitä tehdään ympäri vuoden aina mahdollisuuksien mukaan mm. etäyhteydellä järjestettävissä koulutuksissa ja yhdistyksen osallistuessa Lääkäri-, Sairaanhoidaja-, Farmasian-, sekä lähi- ja perushoitajien ammatillisiin päiviin. Muita keinoja jäsenhankinnan edistämiseksi ovat työpaikat ja ammattijärjestöjen lehtiartikkelit, sekä viestintä sosiaalisessa mediassa.

SPTY JAOSTEN TOIMINTA VUONNA 2023

Yhdistys toimii aktiivisesti jaostensa kautta. Yhdistyksen jaokset ovat turvallinen lääkehoito, potilas- ja asiakasjaos sekä potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijat. Lisäksi yhdistyksellä on lääkärijaos, jonka toiminta rajoittuu Lääkäriliiton terveydenhuollon laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyuden taustaorganisaationa toimimiseen. Jaokset tekevät toiminnalleen toimintasuunnitelmat yhdistyksen tavoitteen, päämäärän ja toimintalinjausten pohjalta. Yhdistys vastaa mahdollisista jaosten toimenpiteisiin ja kokoontumisiin liittyvistä kustannuksista.

Koulutustoiminta

Koulutukset ovat osa jokaisen jaoksen toimintaa. Yhdistys ottaa mielellään vastaan koulutustoiveita. Yhdistyksessä toimii hallituksen nimeämä koulutuskoordinaattori.

Potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijat -jaos

Potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijat ovat tarjonneet aktiivisesti asiantuntemustaan yhdistyksen käyttöön ja tuottaneet sellaista materiaalia ja koulutusta, jonka pohjalta yhdistyksen jäsenet ovat saaneet tietoa potilas- ja asiakasturvallisuudesta. Asiantuntijat toimivat aktiivisessa yhteistyössä myös muiden yhdistyksen jaosten ja potilas- ja asiakasturvallisuutta edistävien yhdistysten, asiantuntijoiden ja organisaatioiden, kuten Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen kanssa. Asiantuntijat osallistuvat jäsenhankintaan informoimalla yhdistyksestä kaikissa mahdollisissa tilaisuuksissa. Asiantuntijat tuottavat tietoa yhdistyksen verkkosivuille ja täten omalta osalta pyrkivät tiedottamaan tärkeistä asioista

Jaos on perustettu potilas- ja asiakasturvallisuusasiantuntijoiden verkostoitumista ja hyvien käytäntöjen jakamista varten vuonna 2010. Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen aloittaessa toimintansa on asiantuntijajaoksen rooli tässä tarkoituksessa pienentynyt. Hyviä käytäntöjä jaetaan ja kehitetään keskuksen eri tutkimus- ja kehittämislinjoissa, joihin suuri osa potilas- ja asiakasturvallisuusjaoksen jäsenistä kuuluu. Asiantuntijajaoksen jäsenten kanssa on jaoksen tulevaisuudesta keskusteltu ja tarvetta jaoksen jatkamiselle ei tällaisena koeta tarpeelliseksi. Sen sijaan vapaamuotoisia keskusteluhetkiä kaivataan. Vuonna 2023 tehdään päätös potilas- ja asiakasturvallisuusjaoksen toiminnan jatkamisesta.

Turvallinen lääkehoito -jaos

Turvallinen lääkehoito -jaos on toteuttanut yhdistyksen toimintalinjauksia erityisesti turvallisen lääkehoidon osalta ja osallistunut yhdistyksen yhteisten toimenpiteiden toteuttamiseen. Jaos on toimintansa aikana tuottanut materiaaleja turvallisen lääkehoidon tukemiseen, antanut lausuntoja lääkitysturvallisuutta käsittelevistä oppaista, ohjeista ja muista materiaaleista, viestinyt lääkehoidon turvallisuuden merkityksestä kansalaisille ja ammattilaisille erilaisten teemapäivien, kuten Lääkehoidon päivän, yhteydessä ja osallistunut asiakas-, potilas- ja lääkitysturvallisuusaiheisten koulutusten suunnitteluun ja järjestämiseen. Lisäksi jaoksen jäsenet ovat tahoillaan olleet mukana lääkehoidon turvallisuutta koskevissa tieteellisissä tutkimuksissa ja tuottaneet artikkeleita vertaisarvioituissa tiedelehdissä ja muissa julkaisuissa. Jaos on myös aktiivisesti esitellyt yhdistystä eri tilanteissa ja osallistunut jäsenhankintaan.

Jaos on perustettu edistämään lääkehoidon turvallisuutta kokoamalla yhteen lääkehoidon parissa työskenteleviä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia ja välittämällä tietoa hyvistä käytänteistä. Jaos on tarjonnut asiantuntemustaan sekä yhdistyksen että sen ulkopuolisten tahojen käyttöön. Jaoksen jäsenet ovat kukin tahoillaan aktiivisesti osallistuneet myös muiden asiakas- ja potilasturvallisuutta edistävien tahojen, kuten Fimean ja Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen, toimintaan. Moni jäsenistä on kokenut, että aikaa ei riitä usealla sektorilla toimimiseen, eikä yrityksistä huolimatta jaokselle ole löytynyt uutta vetäjää vuoden 2023 alusta lähtien. Jaos on tästä syystä päättänyt jättää toimintansa tauolle kevään 2023 ajaksi, ja pohtia toiminnan uudelleenjärjestäytymistä syksyllä 2023.

Potilas- ja asiakasjaos

Jaos kokoontuu noin neljä vuodessa. Jaos painottaa kaikessa toiminnassaan asiakkaan, potilaan ja läheisten näkökulmaa, roolia ja osallisuutta potilas- ja asiakasturvallisuuden edistämiseksi ja varmistamisessa. Jaos jatkaa edelleen yhdistyksen toiminnan tunnetuksi tekemistä asiakkaiden, potilaiden ja heidän läheistensä sekä järjestöjen keskuudessa.

Jaos haluaa tehdä vahvaa yhteistyötä yhdistyksen muiden jaosten kanssa ja osallistuu jaosten keskinäisen toiminnan kehittämiseen. Vuonna 2023 toteutetaan toinen jaosten yhteistapaaminen. Jaos osallistuu WHO:n potilasturvallisuuspäivän toteuttamiseen sekä yhdistyksen tilaisuuksien ja koulutusten suunnitteluun ja toteuttamiseen tarpeen ja toiveiden mukaan.

Jaos osallistuu osaltaan asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman ja 2023 julkaistavan toimenpideohjelma hyvinvointialueille toimeenpanossa painottaen potilaan ja asiakkaan näkökulmaa, osallisuuden vahventamista ja kokemuksen merkitystä kehittämisessä.

Jaos osallistuu resurssiensa puitteissa mm. materiaalin tuottamiseen potilaan ja asiakkaan näkökulmaa korostaen ja jalkauttaa valmista materiaalia asiakkaiden, potilaiden ja läheisten tueksi ja osallisuuden vahventamiseksi. Vuonna 2023 julkaistaan mm. oman lääkehoidon seurantaan tukevat lääkehoidon kortit myös ruotsin- ja englanninkielisenä.

Jaos on edustettuna Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen No Harm –verkoston tunnistamisen kehittämislinjassa. Tulevana vuonna jaos osallistuu tunnistamisen kehittämislinjan tuottaman tunnistamisen kuvauksen toimeenpanossa ja tietoisuuden lisäämiseen tunnistamisesta.